Załącznik nr 1.5 do Zarządzenia Rektora UR nr 61/2025

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2026/2031

Rok akademicki 2030/2031

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	**Zaburzenia osobowości**
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Nauk o Zdrowiu i Psychologii
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Katedra Psychologii
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	jednolite magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	rok V, semestr 9
Rodzaj przedmiotu	kształcenia specjalnościowego
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr Jacek Pasternak
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Jacek Pasternak, dr Danuta Ochojska

***** *-opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce*

1.1.Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	**Liczba pkt. ECTS**
9	15	30							5

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku)

Egzamin

2.WYMAGANIA WSTĘPNE

Dysponowanie wiedzą psychologiczną z obszaru psychologii ogólnej, rozwoju człowieka, psychopatologii, psychologii klinicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, podstaw psychoterapii w zakresie przewidzianym programem studiów.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Wprowadzenie studentów w podstawowe zagadnienia i specyfikę problematyki zaburzeń funkcjonowania człowieka, ich przyczyn, objawów oraz mechanizmów przebiegu różnych form patologii osobowości.
C2	Uzyskanie przez studentów kompetencji w zakresie samodzielnego rozpoznawania i różnicowania zaburzeń osobowości, aby w swojej aktywności zawodowej mogli jak najwcześniej uruchamiać procesy postępowania profilaktycznego czy korekcyjnego.
C3	Zapoznanie studentów z klasyfikacjami zaburzeń osobowości w ICD-10, ICD-11, DSM-5 i DSM-5-TR oraz ze współczesnymi koncepcjami teoretycznymi wyjaśniające mechanizmy powstawania zaburzeń osobowości.
C4	Wprowadzenie studentów w problematykę terapii zaburzeń osobowości z uwzględnieniem kilku koncepcji teoretycznych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	w stopniu pogłębionym zna i rozumie szczegółowe sposoby analizy i interpretacji czynników sprzyjających rozwojowi zdrowej osobowości, zapobieganiu potencjalnym zaburzeniom rozwoju osobowości, zna i różnicuje poszczególne zaburzenia osobowości oraz cechy zdrowej i zaburzonej osobowości	K_W10
EK_02	w stopniu pogłębionym zna i rozumie tematykę zaburzeń osobowości, ich poziomu i struktury, diagnozy i psychoterapii tych zaburzeń	K_W19
EK_03	potrafi zaplanować psychologiczną interwencję adekwatnie do indywidualnego przypadku (typu osobowości, głębokości zaburzenia, współwystępowania zaburzeń osobowości z innymi, wieku, kontekstu społecznego), z wykorzystaniem odpowiednich metod pomocy psychologicznej	K_U14
EK_04	potrafi profesjonalnie wspomagać system rodzinny i instytucje pomocowe w oddziaływaniach wobec osób z zaburzeniami osobowości i innymi zaburzeniami współwystępującymi (np. zaburzeniami nastroju,	K_U25

	zaburzeniami lękowymi), celem wprowadzania zmian w kierunku zdrowia psychicznego	
EK_05	jest gotów do otwartości i wchodzenia w relacje, tworzenia relacji terapeutycznej oraz doskonalenia siebie na polu osobowym i zawodowym dla wprowadzania odpowiedniej współpracy terapeutycznej z osobami z zaburzeniami osobowości oraz jej rodziny i środowiska społecznego	K_K06
EK_06	jest gotów do podejmowania działań indywidualnych i instytucjonalnych na rzecz osób doznających krzywdy i cierpienia, będących konsekwencją zaburzeń osobowości, wykorzystuje w tym celu kompetencje zawodowe i kieruje się zasadami etycznymi	K_K10

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Osobowość normalna a zaburzenie osobowości, rozpowszechnienie zaburzeń osobowości, zachowania odbiegające od normy a osobowość.
2. Zaburzenia osobowości w modelach medycznych i psychologicznych (neurobiologia zaburzeń osobowości, model osobowości i patologii sobowości oparty na teorii relacji z obiektem, przywiązanie a patologia osobowości, inne koncepcje psychodynamiczne, podejście interpersonalne, podejście poznawcze, podejście indukcyjne, model ewolucyjny i biopsychospołeczny, podejście Ericksonowskie, model psychoterapii stanów ego).
3. Przejawy zaburzeń osobowości w dzieciństwie i adolescencji. System rodzinny a zaburzenia osobowości.
4. Kontrola impulsów, przeżywanie emocji, procesy poznawcze i funkcjonowanie społeczne w zaburzeniach osobowości.
5. Ocena i diagnoza zaburzeń osobowości - kryteria diagnostyczne w ICD-10, ICD-11, DSM-5 oaz DSM-5-TR. Inne zaburzenia osobowości.
6. Relacja terapeutyczna w psychoterapii zaburzeń osobowości.
7. Współwystępowanie zaburzeń osobowości między sobą, z innymi zaburzeniami psychicznymi, zaburzenia osobowości a czas trwania i skuteczność psychoterapii.

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne
1. Wywiad i obserwacja w przypadku zaburzeń osobowości, badanie kwestionariuszami w kierunku zaburzeń osobowości.
2. Zaburzenia osobowości wg ICD-11 i DSM-5-TR
3. Psychologia zaburzeń osobowości (zaburzenia osobowości paranoicznej, schizoidalnej, schizotypowej, antyspołecznej, borderline, histrionicznej, narcystycznej, unikającej, zależnej, obsesyjno-kompulsyjnej).
4. Psychoterapia zaburzeń osobowości.
5. Prezentacja i opis przypadków.
6. Zagrożenia w pracy z pacjentami z zaburzeniami osobowości.

7. Osoba z zaburzeniem osobowości w psychoterapii indywidulanej, par, rodzinnej i grupowej.
8. Kolokwium zaliczeniowe.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład z prezentacją multimedialną
Ćwiczenia audytoryjne (praca w grupach, wykonywanie zadań, prezentacje)

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	egzamin, kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw
EK_02	egzamin, kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	w, ćw
EK_03	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćw
EK_04	kolokwium, praca projektowa, obserwacja w trakcie zajęć	ćw
EK_05	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ćw
EK_06	obserwacja w trakcie zajęć, praca projektowa	ćw

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

1. Pozytywna ocena z egzaminu pisemnego – testu wraz z pytaniami opisowymi.
ocena wg skali:
5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)
4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy
z drobnymi błędami)
4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi
niedociągnięciami)
3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)
3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi
błędami)
2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

2. Obecność na wykładach i ćwiczeniach.
3. Pozytywna ocena z kolokwium na ćwiczeniach (skala ocen j.w.)
4. Aktywny udział w ćwiczeniach.
5. Zaliczenie opisu przypadku (praca projektowa).

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	45
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego: - udział w konsultacjach - udział w egzaminie	 5 3
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta: -przygotowanie do egzaminu -przygotowanie do kolokwium -studiowanie literatury -praca projektowa	 20 10 27 15
SUMA GODZIN	125
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	5

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Clarkin, J. F., Fonagy, P., Gabbard, G. O. (2013). Psychoterapia psychodynamiczna zaburzeń osobowości (wybrane zagadnienia). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Oldham, J. M., Morris, L. B. (2019). Twój psychologiczny autoportret. Dlaczego czujesz, kochasz, myślisz, postępujesz właśnie tak (wybrane zagadnienia). Warszawa: Wydawnictwo Czarna Owca.

Cierpiałkowska L. Soroko E. red. (2014). Zaburzenia osobowości. Problemy diagnozy klinicznej (wybrane zagadnienia). Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Cierpiałkowska, L. (red.). (2008). Psychologia zaburzeń osobowości (wybrane zagadnienia). Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Beck, A. T., Freeman, A., Davis, D. D. (2022). Terapia poznawcza zaburzeń osobowości (wybrane zagadnienia). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Millon,T. Davis, R. (2009).Zaburzenia osobowości we współczesnym świecie (wybrane zagadnienia). Warszawa: Instytut Psychologii Zdrowia.

Kernberg, O., Selzer, M.A., Koenigsberg, H. W., Carr, A. C., Appelbaum, A. H. (2007). Psychodynamiczna terapia pacjentów borderline (wybrane zagadnienia). Gdańsk, GWP.

Klajs K. (2017). Poznawanie pacjenta w psychoterapii Ericksonowskiej (wybrane zagadnienia). Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.

Literatura uzupełniająca:

First, M.B. (2016). DSM-5. Podręcznik diagnozy różnicowej. Wrocław: Edra Urban & Partner.

Gałecki P. Badanie stanu psychicznego. Rozpoznania według ICD-11. (2022). Wrocław: Edra Urban & Partner.

Morrison, J., (2016). DSM-5 bez tajemnic. Praktyczny przewodnik dla klinicystów.Kraków; Wyd. UJ.

Cierpiałkowska, L. (2022). Psychopatologia. Warszawa: Scholar.

Augustynek, A. (2015). Psychopatologia człowieka dorosłego. Warszawa: Diffin.

Gabbard, G. O. (2009). Psychiatria psychodynamiczna w praktyce klinicznej. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Seligman. M., Walker E., Rosenhan D. (2024) Psychopatologia. Poznań: Zysk i S-ka.

Pasternak, J., Perenc, L., Radochoński, M. (2017). Podstawy psychopatologii dla pedagogów. Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Cierpiałkowska, L. Sęk H. (red.). (2020). Psychologia kliniczna. Warszawa: PWN.

Gałecki P. (red) (2023). *Desk Reference. Kryteria Diagnostyczne. DSM-5-TR*. Wrocław: Edra Urban & Partner.

Sęk, H. (red.) (2013) Psychologia kliniczna. Tom 1-2. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej